

Sárdni dásseárvvubáلكkašumi 2006 oktavuodas

Nu go buohkat dihtet de dán jagáš dásseárvobáلكkašupmi addojuvvo Dievddut searvái Guovdageainnus. Dievddut sátni mearkkaša maiddái “albmát”. Anton Dahl, Thomas Nygård ja Nils Runar Hætta ovddastit searvvi Fylkkadikkis otn. Bures boahdin didjiide. Searvi oázžu báلكkašumi go lea lokten albmosii miellaávkálaš barggu ja áŋgiruššá jávkadit albmáikultuvrra mii badjelgeahččá ja duolbmá nuorra nieiddaid ja nissonolbmuid.

Dásseárvobáلكkašupmi galgá gudnejahttit olbmuid geat áŋgiruššet rievdadit miellaguottuid buoridan dihtii dásseárvvu gaskal nissoniid ja dievdduid. Njuolggadusat celket:

- Báلكkašupmi addojuvvo ovttaskas olbmuid, servviide ja almmolaš ásahusaide mat leat čájehan erenoamáš árjja fuopmášahttit ahte lea dárbu vuhtii váldit dásseárvvu fylkka ovdánahttinddoaimmas.
- Báلكkašupmi addojuvvo sidjiide geat iešguđet láhkai leat ovddidan dásseárvoperspektiivva bargosajis ja báلكkálaš servodagas

Miellaguottuid rievदानbargu leamaš guovddážiis Dievddut searvvis. Mii diehtit ahte miellaávkálaš bargu lea váttis. Váldá áiggi ovdal go bohtosiid oaidnit, ja daid sáhtá váttis vihkket.

Munnje lea erenoamáš illudahtti addid dán jagáš báلكkašumi albmáijovkui. Báلكkašumi 20-jagi historjjás eai leat nu galle albmá evttohuvvon, ja albmát ieža hárve evttohit. Golmma geardde lea báلكkašupmi addojuvvon albmáide dakkár fitnodagain mat áŋgiruššet virgádit ja vuoruhit nissoniid.

Searvvi ruovttusiiddus oaidnit mii Dievddut searvvi ulbmiliid:

DIEVDDUT lea ii-politihkálaš, eaktodahtolaš ja sorjjasmeahttun dievdduidsearvi Guovdageainnus dáiguin ulbmiliiguin:

- áŋgiruššat ahte eastadit seksuálalaš illásteami, veahkaválddálašvuoda ja eará válddálašvuoda nissoniid ektui
- áŋgiruššat ahte vuostaldit seksuálalaš illásteami ja nissonolbmuid vealaheami
- vaikkeuhit dasa ahte bártniin ja albmáin leat positiivalaš miellaguottut eará olbmuid, ja ahte sis leat dearvvašlaš oaidnu seksuálitehtii.

Dievddut searvvis lea iežas dovdomearka: “Áigi šaddat olmmožin” ja dás dat leage sáhka.

Guovdageainnus leat veahkaváldimat almmostahttojuvvon. Dat mii dáhpáhuvvá lea stuorra noadđin gildii ja gieldda olbmuide. Dilli lea váttis. Luohtámuš ja dorvvolašvuohta fuolkkiid ja ustibiid ektui rašosmuvvá. Jos gilli galgá ovdánit, de lea stuorra dárbu čiekŋalis áššeguorahallamiidda. Dušše dán láhkai lea gilis vejolaš geargat áššiiguin ja geahččat fas ovddosguvlui. Otnáš dilli lea sihke buorre ja váivi. Lea buorre go veahkaválddálašvuođat almmostahttojuvvojit – ja váivi go dát čuhcet nu ollu bearrašiidda. Seammás lea buorra ahte dákkár eahpekultuvra čalmmustahttojuvvo. Dat mii dáhpáhuvvá lea ilgat, muhto seammás positiivalaš. Mun dieđán ahte Dievddut lea giitevaš dásseárvobálkkašumi ovddas, muhto seammás dovdo bahčagin go dás lea sáhka váttis ja hearkkes áššiin.

Guovdageaidnu lea seammá dilis go máŋga eará gilit: Nieiddat váldet alit oahpu ja bártnit báhcet gilážiidda. Jos nieiddat galget bohtit ruovttoluotta, de fertejit báikkálaš servodagat geasuhit nuorra nissoniid sihke barggu ja náittosdili ektui. Ii oktage nissonolmmoš fárre dakkár báikái gos “atnit ja bálkestít” guottut ellet ja gos veahkaválddálašvuohta lea dáhpin.

Dásseárvobálkkašupmi geigejuvvo dán vuoro almmáiolbmo jovkui mii badjelas lea váldán stuorra barggu mii beaggá miehtá riikka. Ollusat váldet oktavuoda servviin ja dat čájeha searvvi mávssolaš- ja famolašvuođa. Sivvan lea dieđusge dat ahte mii háreve oaidnit ahte albmát beroštit dákkár áššiin. Ollusat miehtá riikka váldet oktavuoda servviin. Mun oainnán ahte dákkár searvvit sáhtet ásahuvvot eará báikkiin maid. Nugo lea daddjon de eai leat dušše Guovdageainnus veahkaváldin áššit mat fertejit bohtit beaivečuovgga ovdii.

Searvi vuolggahuvvui geassit 2005. Searvi vuodđuduvvui almmolaččat juovlamánu 12. beaivvi 2005. Seksuálalaš veahkaváldin áššit almmostahttojuvvojedje 2006 álggus.

Muhtun oasi áššiin maid searvi lea álggahan:

- Prošeakta “Dievddus dievdui oaidnu nissonolbmuid ektui”. Áigumuš lea ráhkadit gihpaga/girjjáža mas vuodđun leat searvvi ulbmilat.
- Prošeakta mas ulbmiljoavku leat – nuorra bártnit – njuolgut
- Čakčat lea searvi doallan logaldallamiid bártniide ja nieiddaide Kárášjoga ja Guovdageainnu skuvllain
- Konfirmánttat ja váhnemat leat bovdejuvvon čoahkkimiidda
- Gielddabargit leat bovdejuvvon čoahkkimiidda gullat logaldallamiid

Sámediggi ja Guovdageainnu gieldda leaba ruhtadan doaimmaid.

Dásseárvobálkkašupmi 2006 geigejuvvo albmáid searváid maid albmát leat vuodđudan mas váldoáigumuš lea ahte gilis galgá leat oadjebas ja buorre biras gos illásteapmi ja veahkaválddálašvuohta galgá jávkat, ja ahte nuorra bártnit ja albmát čájehit positiivalaš miellaguottuid nuppiid olbmuide, ja ahte sis galgá dearvvašlaš oaidnu seksualitehtii.

Dakko bokte hálidan sávvat lihku Dievddut searváid dásseárvobálkkašumiin 2006, ja bivddán Anton Dahl, Thomas Nygård ja Nils Runar Hætta boahit váldit vuostá bálkkašumi searvvi ovddas.

Dii oazžubehtet 30.000,- kr. ja gova. Dáiddár Inga Nordsletta Pedersen, eret Kárášjogas lea dahkan govvadáidaga ja dan namma lea “Samekone I”.